

De KB bewaart websites voor toekomstig onderzoek

Het post-truth-tijdperk gearchiveerd op het internet

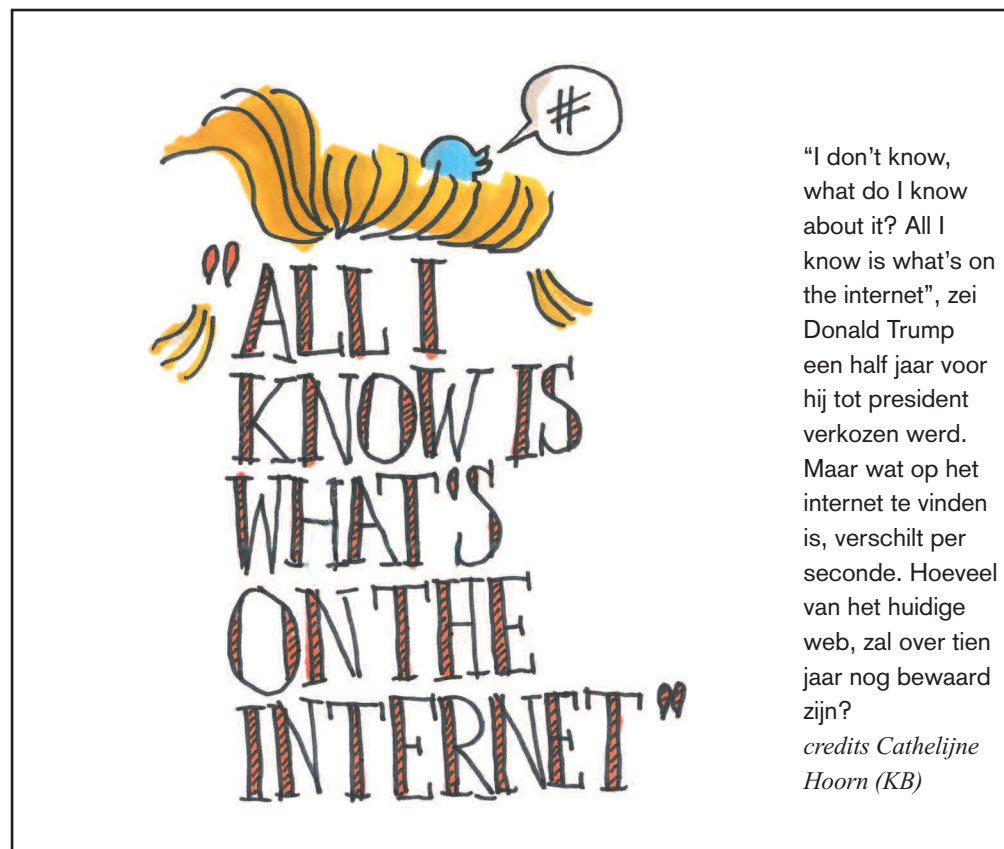
De gemiddelde webpagina is slechts negentig dagen online. Aangezien de geschiedenis van vandaag vooral online wordt opgetekend, is de kans op gaten in ons collectief geheugen groot.

Laurie Hasselt en Kees Teszelszky

Sinds 2007 streeft de Koninklijke Bibliotheek (KB) ernaar een zo representatief mogelijk deel van het Nederlandse web te bewaren. Tot nu toe bewaarde de KB vooral websites over geschiedenis, zoals websites van musea, historische verenigingen en erfgoedinstellingen. Veel minder aandacht ging naar sites die in de toekomst als bron kunnen worden gebruikt van onze geschiedenis. De belangrijkste oorzaak was een gebrek aan tijd en middelen: het totale Nederlandse nationale webdomein omvat meer dan tien miljoen sites.

Speciale webcollectie

Om aan de behoeftes van huidige en toekomstige onderzoekers tegemoet te komen, bouwt de KB nu een speciale webcollectie op van actuele, Nederlandse post-truth-websites. De collectie omvat circa 500 sites die in de toekomst een bron of spiegel van een, misschien zelfs overstreden, maatschappelijk fenomeen zijn. Volledigheid wordt niet nagestreefd, wel representativiteit. Het levert een bonte stoet aan websites op van anarchisten tot nationalist, van eindtijdpreppers tot aanhangers van de platte-aarde-theorie. Achter die ogenschijnlijke veelzijdigheid schuilt echter ook een gemene deler: het gros van deze sites is kritisch ten aanzien van de overheid en main-

"I don't know, what do I know about it? All I know is what's on the internet", zei Donald Trump een half jaar voor hij tot president verkozen werd. Maar wat op het internet te vinden is, verschilt per seconde. Hoeveel van het huidige web, zal over tien jaar nog bewaard zijn?

credits Cathelijne Hoorn (KB)

stream. Veel websites roepen op niet alles te geloven en vooral zelf onderzoek te doen.

Gearchiveerd én beschreven

Om de gebruiker van de KB-webcollectie te helpen begrijpen wat er anno 2017 online te vinden was, worden de websites gearchiveerd en wordt een uitgebreide collectiebeschrijving gemaakt. Bij deze beschrijving is veel aandacht voor de gebruikte selectie- en de uitsluitingscriteria, de documentatie van de werkwijze en contextinformatie.

Ook de onderlinge linkstructuur tussen de sites in de collectie wordt bewaard, waardoor ook infor-

matie kan worden vastgelegd over sites die niet gearchiveerd worden.

Het is de eerste keer dat een innovatieve techniek als online linkanalyse wordt gebruikt door de KB om relevante en belangrijke websites op te sporen en contextinformatie vast te leggen. Door deze techniek kan voor het eerst de websfeer rondom websites worden vastgelegd voor de onderzoekers van de toekomst. Dit project is voor zover bekend uniek in de wereld: nergens anders is een dergelijk scherp tijdsbeeld in een webcollectie vastgelegd.

kb.nl/organisatie/onderzoek-expertise/e-depot-duurzame-opslag/webarchivering

GELEZEN

Doekonderzoek oeuvre Vermeer

Counting Vermeer: Using Weave Maps to Study Vermeer's Canvases, RKD Studies, The Hague (RKD) 2017
Harmen van der Meulen

In het online boek *Counting Vermeer* worden de resultaten van innovatief en multidisciplinair doekonderzoek naar het complete schilders-oeuvre van Johannes Vermeer (1632-1675) gepubliceerd. Er wordt onder meer aangetoond hoe computer-gegenerateerd doekonderzoek – door draden in schildersdoeken te analyseren en zo 'vingerafdrukken' in het schilderij te herkennen – de toeschrijving van het eerder betwijfelde werk *Jonge vrouw aan een virginaal* (ca. 1670-1672) aan Vermeer bevestigt. Tevens ondersteunt de doekanalyse de theorie dat Vermeer tenminste twee paren schilderijen oorspronkelijk als bij elkaar horend heeft geschilderd, een feit waarover kunsthistorici in het verleden heftig van mening verschilden. De software die Johnson en zijn team gebruikten, wordt samen met het boek gratis beschikbaar gesteld.

countingvermeer.rkdmonographs.nl

COLUMN

To-do apps

Het heeft voor mij even geduurd voordat ik mijn gewone mobiele telefoon verving door een smartphone, maar toen ik die eenmaal had ging er een wereld voor me open. Wekelijks probeerde ik wel een nieuwe app uit, tot mijn telefoon er bijna mee vol stond.

Inmiddels bestaan er voor Androidtelefoons ruim 280.000 apps en voor iPhone's ruim 220.000. Naarmate dit aantal steeg, daalde de hoeveelheid apps op mijn smartphone: om de zoveel tijd kijk ik mijn mapjes door en alle apps die ik niet geregeld gebruik, verwijder ik. Keek ik vroeger nog weleens in de App Store of er interessante nieuwe dingen waren verschenen, nu doe ik dat nooit meer. Ik ben digitaal verzadigd.

Dacht ik. Tot ik onlangs, bij toeval, een app tegenkwam die uitkomst biedt op een terrein waar ik al jaren mee worstel. Ik heb het altijd nét te druk. Om alles gedaan te krijgen ben ik in to-do-lijstjes gaan geloven. Ooit maakte ik die op papier, maar in-

middels bestaan er natuurlijk allerlei apps en tools waarmee je to-do-lijstjes kunt samenstellen, want ik ben niet de enige die het altijd net te druk heeft.

Ik heb er, in de loop van de jaren, een hoop uitgeprobeerd. Wunderlist, Todoist, Any.do, Clear – van andere ben ik de namen alweer vergeten. Uiteindelijk ben ik een Evernote-fan geworden. Met Evernote kun je veel meer dan alleen lijstjes maken, maar de premiumversie is relatief duur en ook deze tool heeft, net als alle andere, z'n beperkingen.

Bij toeval stuitte ik onlangs op Google Keep. In eerste instantie was ik niet zo onder de indruk,

maar inmiddels gebruik ik deze gratis app een paar weken en ben ik er juist erg enthousiast over. In principe werkt deze app, die ook beschikbaar is voor je desktop of tablet, zoals de meeste tools waarmee je aantekeningen kunt vastleggen. Je kunt er geluid, beeld en hyperlinks in opslaan, je kunt notities voorzien van meta-

foto Leo van Velzen

data (zogenoemde tags) en je kunt er 'herinneringen' in aanmaken, die automatisch worden gesynchroniseerd met Google Agenda.

Met drie functies heeft Google Keep mijn hart gestolen. Eén: als je een notitie insprekt, wordt niet alleen het geluid bewaard, maar wordt de tekst ook onmiddellijk voor je uitgetikt. De kwaliteit is goed: een groot deel van deze column is foutloos door Google Keep uitgetikt.

Twee: als je een foto maakt van bijvoorbeeld een krantenartikel (wat ik vaak doe), wordt de tekst op de achtergrond automatisch uitgetikt en dus doorzoekbaar gemaakt door een programma dat

gebruikt van optische tekenherkenning (ocr). Die zogenoemde ocr-laag kun je zichtbaar maken door bij de notitieopties te klikken op 'Afbeeldingstekst ophalen'. Waarna je de tekst kunt knippen en plakken. Google Keep bevat dus feitelijk een gratis ocr-programma, wat je een hoop tikwerk kan schelen.

Een derde trucje gaf voor mij de doorslag. Als je een herinnering maakt, kun je niet alleen datum en tijd maar ook een locatie opgeven. Stel: je moet iets niet vergeten bij een bezoek aan een winkel. Als je de locatie van die winkel toevoegt aan een herinnering krijg je automatisch een seintje van je telefoon op het moment dat je er binnenstapt. Mits je natuurlijk je smartphone bij je hebt, maar ik ken bijna niemand die tegenwoordig nog zonder mobiele telefoon de deur uitgaat.

Ewoud Sanders

Taalhistoricus en journalist. Sanders is vaste medewerker van onder meer NRC Handelsblad en Onze Taal.